

ние об этом соответствующих государственных органов, предоставление населению необходимых разъяснений по вопросам предоставления банковских услуг.

Таким образом, для создания института Уполномоченного по правам банковских клиентов в Республике Беларусь необходимо детально изучить опыт правового регулирования и деятельности финансовых омбудсменов за рубежом, разработать правовой статус омбудсмена, определить его компетенцию, порядок работы и иное, но обязательно с учетом особенностей системы права и общественных отношений Республики Беларусь.

— — — — —

Чиркін Антон Сергійович
НЮУ імені Ярослава Мудрого,
аспірант, кафедра державного будівництва

СТАНОВЛЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

В 1990-х — 2000-х роках в Чеській Республіці здійснювалися інтенсивні перетворення в сфері публічного управління, пов'язані, зокрема, зі вступом країни до Європейського Союзу. Цей період реформування системи публічного управління можна умовно розділити на три послідовні етапи (напрямки):

- 1) формування крайового рівня публічного управління;
- 2) створення так званих «муніципалітетів з розширеними повноваженнями» і припинення повноважень районних адміністрацій державного управління;
- 3) реформа державного управління, зокрема на рівні центральних органів влади.

Детонатором, що зумовив процес модернізації, було обнародування в липні 1997 року позиції Європейської комісії щодо заявки Чеської Республіки на вступ до ЄС. Висновок Єврокомісії був загалом позитивний, але вказувалося на повільні темпи реформи публічного управління в Чехії та визначалися основні недоліки

національної системи управління, які стосувалися, в першу чергу, відсутності де-факто регіональної політики, регіонального самоврядування; відсутності законодавства, що регулює статус службовців, недостатньої функціональності державного управління; відсутності комплексної стратегії впровадження реформи публічного управління.

Одним з перших кроків щодо реформи регіональної організації держави було ухвалення в грудні 1997 року Конституційного закону «Про утворення вищих територіальних самоврядних одиниць та про зміни і доповнення деяких інших законів» № 347/1997, який вступив в дію з 1 січня 2000 року.

Протягом 1998–2000 років було підготовлено цілий ряд базових законопроектів та концептуальних матеріалів, зокрема, Концепцію реформи публічного управління, Концепцію підготовки працівників для публічного управління, Концепцію розбудови інформаційних систем публічного управління, Концепцію підвищення ефективності публічного контролю, їх створило необхідні нормативні умови для всеосяжної реформи державно-управлінського сектора.

На основі Концепції реформи публічного управління в 2000 році почав безпосередньо реалізовуватися перший етап реформи територіального управління, а саме — створення регіонального самоврядування — вищих територіальних самоврядних одиниць. В 2000 році було схвалено ключові закони, що регулювали перетворення в рамках першої фази, ними було визначено порядок утворення, статус, обсяг повноважень, фінансування органів регіонального самоврядування та їх відносини з місцевою і центральною державною владою. В контексті здійснення крайової реформи центральні органи державної влади змушені були поступитися частиною своїх повноважень. В контексті першого етапу реформи територіального публічного управління продовжилося також вдосконалення муніципального устрою, зокрема, 12 квітня 2000 року було схвалено новий Закон № 128/2000 «Про муніципалітети (обці)».

Основною метою другої фази реформи було подальше продовження децентралізаційних процесів. Відповідно до ст. 44 Закону «Про районні адміністрації» до 31 грудня 2002 року припинили свою діяльність районні адмініст-

рації — низові ланки державного управління, повноваження яких були передані самоврядним органам країв та т. зв. «муніципалітетам з розширеними повноваженнями».

В ході третього етапу реформи територіального публічного управління в 2003 році, виник триступеневий поділ населених пунктів для здійснення місцевого самоврядування: перший тип населених пунктів — самоврядні одиниці нижчого місцевого рівня — власне муніципалітети; другий тип населених пунктів — муніципалітети з уповноваженими муніципальними адміністраціями, які здійснюють делеговані повноваження у відповідних адміністративних одиницях (даних муніципалітетів нараховувалося у кількості 389 одиниць); третій тип муніципалітетів — муніципалітети з розширеними повноваженнями, яких було створено в кількості 205 одиниць.

Реформа публічного управління в Чеській Республіці забезпечила формування багаторівневого територіального управління відповідно до вимог ЄС. Одним з критеріїв оцінки успішності цих перетворень є те, що з 1 травня 2004 року Чехія стала повноправним членом Європейського Союзу.

Досвід Чехії засвідчує, що процес реформування потребує комплексного концептуального, адміністративного, конституційно-правового забезпечення, міжнародної підтримки та внутрішньополітичного консенсусу щодо вектору реформ.

Науковий керівник: д. ю. н., доцент, завідувач кафедри державного будівництва НЮУ імені Ярослава Мудрого С. Г. Серьогіна.

— — — — —

ПРАВА ЛЮДИНИ І ПРАВА НАРОДУ

Бейкун Андрій Леонардович
Національний університет оборони України
імені Івана Черняховського,
к. ю. н., доцент, провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії
(правового забезпечення військ (сил))

ПРАВОВІ ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ НЕОБХІДНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИВЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З ДОТРИМАННЯМ ЇХ ЗАГАЛЬНОГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ

Питання психологічно-правового забезпечення кадрової політики в системі Збройних Сил України були актуальними завжди: як з практично-прикладної точки зору, так і науково-дослідницької. На необхідності «...створення умов для формування необхідного кадрового потенціалу Збройних Сил, військовослужбовців-професіоналів нового покоління — професійно підготовлених, з високими морально-діловими якостями, здатних якісно вирішувати складні військово-професійні завдання...» завжди наголошували нормативно-правові акти, керівні настанови та розпорядчі рішення Міністерства оборони України. Проте, саме у даний час спостерігається тенденція психологічно-методичного та нормативного «відокремлення» психологічного забезпечення військовослужбовців ЗСУ різних, так би мовити, «цільових» категорій. Зазначена тенденція «зміщення акцентів» розвивалася поступово, що не важко прослідити за динамікою прийняття відповідних відомчих нормативно-правових актів: від положень, що регулюють загальні повноваження військово-лікарських комісій та експертиз щодо не-

визначеного кола суб'єктів, які призиваються на військову службу, до «вузькоспеціальних» положень, методик та інструкцій, що мають на меті якісний відбір професійно-придатних осіб певної категорії, наприклад «кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів». Отже, «базова» відомча нормативно-правова основа психологічного забезпечення, що визначає повноваження посадових осіб та фахівців (лікарів та психологів) та відповідний процесуальний механізм їх дій при здійсненні професійного відбору, доповнюється нормативними документами та методиками, що регулюють відбір суб'єктів певних категорій. І така «схема» правовідносин суб'єктно-об'єктного складу не випадкова, оскільки найбільш вдало відповідає потребам все більш жорсткого та вимогливого, але, водночас, і більш гнучкого відбору кандидатів. Проте, застосування певних методологічних прийомів, способів та засобів у процесі психологічного вивчення (дослідження) військовослужбовців об'єктивно ставить питання щодо дотримання їх прав як особистості у процесі провадження певних дій, насамперед, в частині забезпечення збереження інформації про кандидатів, що стала відома у зв'язку з їх обстеженням та основ відповідальності для посадових осіб, які можуть бути потенційно винними у несанкціонованому розповсюдженні такої інформації.

Цілоком зрозуміло, що нормативна урегульованість психологічного вивчення та супроводження осіб, які висуваються на заміщення керівних та інших посад з відповідним обсягом компетенції в системі Міністерства оборони України — це лише питання часу.

Наприкінці 2012 року ряду наукових підрозділів Міністерства оборони України було поставлене спільне завдання у формі на-